

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการของครอบครัวต่อการตั้งครรภ์วัยรุ่น ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ ได้มาจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นมารดาวัยรุ่นหลังคลอดบุตรคนแรก มีอายุระหว่าง 13-19 ปี ที่พักฟื้น ณ หอผู้ป่วยหลังคลอด โรงพยาบาลชลบุรี ระหว่างวันที่ 7 มีนาคม ถึง 20 เมษายน 2550 จำนวน 50 คน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่กำหนดเอาไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหญิงตั้งครรภ์และครอบครัว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการของครอบครัวต่อการตั้งครรภ์วัยรุ่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหญิงตั้งครรภ์

1. ข้อมูลทั่วไปของหญิงตั้งครรภ์

ส่วนใหญ่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีอายุระหว่าง 17-19 ปี (วัยรุ่นตอนปลาย) จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 62 รองลงมามีอายุระหว่าง 14-16 ปี (วัยรุ่นตอนกลาง) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36 และอายุ 13 ปี (วัยรุ่นตอนต้น) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่หญิงตั้งครรภ์มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมา กำลังศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14 และน้อยที่สุดกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4

อาชีพพบว่า ส่วนใหญ่หญิงตั้งครรภ์ไม่ได้ประกอบอาชีพจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74 รองลงมา มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่หญิงตั้งครรภ์มีรายได้ ระหว่าง 2,000-3,999 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 รองลงมา น้อยกว่า 2,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และไม่มีรายได้ น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่มียาได้เพียงพอ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 64 และไม่เพียงพอ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36 ตามลำดับ

สภาพการอยู่ร่วมกันของสามี-ภรรยา พบว่า อยู่ร่วมกันจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมาเลิกร้างกัน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และแยกกันอยู่ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย พบว่า ส่วนมากอยู่กับครอบครัวของหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30 แยกอยู่ตามลำพังสามี-ภรรยา และอยู่กับครอบครัวสามี จำนวน 12 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 24 และเลิกร้างกัน-พักอยู่กับครอบครัวหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นตั้งครรภ์ด้วยความไม่พร้อมที่จะมีบุตร คิดเป็นร้อยละ 92 พร้อมทั้งจะมีบุตรคิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นและสามี (n = 50)

ข้อมูลทั่วไป	หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
13 ปี (วัยก่อนวัยรุ่น)	1	2
14-16 ปี (วัยรุ่นตอนต้น)	18	36
17-19 ปี (วัยรุ่นตอนปลาย)	31	62
รวม	50	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	5	10
กำลังศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น	7	14
จบมัธยมศึกษาตอนต้น	22	44
กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	6	12
จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	1	2
กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	3	6
กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี	2	4
รวม	50	100
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	37	74
รับจ้าง	13	26
รวม	50	100

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
ไม่มีรายได้	1	2
น้อยกว่า 2,000 บาท	11	22
2,000-3,999 บาท	13	26
4,000-5,999 บาท	6	12
6,000-7,999 บาท	4	8
8,000-9,999 บาท	6	12
10,000-11,999 บาท	4	8
ตั้งแต่ 12,000 บาทขึ้นไป	5	10
รวม	50	100
ความเพียงพอของรายได้		
เพียงพอ	32	64
ไม่เพียงพอ	18	36
รวม	50	100
สภาพการอยู่ร่วมกันของสามี-ภรรยา		
อยู่ร่วมกัน	39	78
แยกกันอยู่	5	10
เลิกร้างกัน	6	12
รวม	50	100
บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย		
แยกอยู่ตามลำพัง สามี-ภรรยา	12	24
อยู่กับครอบครัวสามี	12	24
อยู่กับครอบครัวของหญิงตั้งครรภ์	15	30
เลิกร้างกัน-พักอยู่กับครอบครัวหญิงตั้งครรภ์	5	10
รวม	50	100
ความพร้อมและต้องการที่จะมีบุตร		
พร้อมที่จะมีบุตร	4	8
ไม่พร้อมที่จะมีบุตร	46	92
รวม	50	100

2. ข้อมูลทั่วไปของสามี

สามีของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นพบว่า ส่วนมากมีอายุ 20 ปีขึ้นไป (ซึ่งผ่านวัยรุ่นแล้ว) รองลงมาอายุ 17-19 ปี (วัยรุ่นตอนปลาย) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36 และอายุ 14-16 ปี (วัยรุ่นตอนต้น) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

สามีส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และน้อยที่สุดกำลังศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และจบปริญญาตรี จำนวน 2 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

อาชีพพบว่า ส่วนสามีของหญิงตั้งครรภ์พบว่า มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 68 รองลงมา ไม่ได้ประกอบอาชีพ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 และอาชีพประมง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของสามีหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น (n = 50)

ข้อมูลทั่วไป	สามีหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
14-16 ปี (วัยรุ่นตอนต้น)	1	2
17-19 ปี (วัยรุ่นตอนปลาย)	18	36
20 ปีขึ้นไป	31	62
รวม	50	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	5	10
กำลังศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น	2	4
จบมัธยมศึกษาตอนต้น	15	30
กำลังศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย	2	4
จบมัธยมศึกษาตอนปลาย	6	12
กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	5	10
จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	9	18
กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	2	4

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	สามีหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ
จบปริญญาตรี	2	4
ไม่ทราบข้อมูล	2	4
รวม	50	100
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	12	24
รับจ้าง	34	68
อาชีพประมง	1	2
รวม	50	100

ตอนที่ 2 การจัดการกับของครอบครัว

1. การตัดสินใจวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลในระยะตั้งครรภ์

ความรู้สึกเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์

ส่วนใหญ่ตกใจ กลัวเมื่อทราบการตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 86 ไม่แน่ใจว่าดีใจหรือเสียใจ เมื่อทราบว่าตนตั้งครรภ์ รู้สึก ตื่นเต้น ดีใจเมื่อทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 6 (แสดงในตารางที่ 4)

ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“สามีต้องการมีบุตร ตัวเองไม่ต้องการ กลัวการคลอดเพราะมารดามีการบาดเจ็บจากตั้งครรภ์การคลอด น้องตัวเล็ก คลอดก่อนกำหนด รกพันคอท้อง” (16 ปี จบม.3)

“พร้อมที่จะมีบุตร สามีต้องการมีบุตร ส่วนหญิงตั้งครรภ์ชอบเด็กจึงคิดอยากมีลูก หลังแต่งงานจึงอยากมีลูก เพราะคิดว่าจะทำให้ไม่เหงา” (17 ปี ม.5 (เทอม 2))

“สามีต้องการมีบุตร ตัวเองไม่ต้องการ กลัวการคลอดเพราะมารดาบาดเจ็บจากตั้งครรภ์การคลอด น้องตัวเล็ก คลอดก่อนกำหนด รกพันคอท้อง” (16 ปี จบม.3)

“ในตอนแรกทีรู้ว่าท้อง ก็ตกใจกลัวเหมือนกัน แต่สักพักก็รู้สึกเฉยๆ จะทำอย่างไรได้ เมื่อท้องแล้ว ก็ไม่เห็นต้องกลัวอะไร ในเมื่ออยู่กับแม่” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 19 ปี ดิคาบ่า)

“รู้สึกตกใจ เสียใจและละอายใจ สงสารพ่อกับแม่ ยังไม่อยากมีลูกในตอนนี้อยู่ ยังไม่อยากเป็นแม่ รู้สึกเป็นแม่เร็วเกินไป” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 14 ปี ศึกษาอยู่ ม.2)

“รู้สึกไม่แน่ใจที่จะเป็นแม่ กลัวจะเลี้ยงทารกไม่เป็น แต่เมื่อท้องแล้วก็ดีเหมือนกัน ที่จะ
มีลูก เพราะหนูเองก็อยู่บ้านเฉยๆ ไม่ได้ทำอะไร มีลูกก็จะได้ไม่เหงา” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 18 ปี
จบ ม.3)

“เมื่อรู้ว่าท้อง รู้สึกดีใจ แต่ก็กลัวการตั้งครรภ์และการคลอดลูก” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 16 ปี
จบ ม.3)

“เมื่อตั้งครรภ์ รู้สึกดีใจแต่ก็มีแวบของความคิดของการที่จะต้องรับผิดชอบอีกชีวิตหนึ่ง
ขาดอิสระ และกลัวการตั้งครรภ์ และการคลอด” (16 ปี จบ ม.3)

“รู้สึกท้อใจหายที่จะต้องมีลูก และคิดว่าตนและลูกต้องลำบาก เพราะทุกวันนี้สภาพมีกิน
ไปวันๆ บางวันก็ไม่มีเงิน อาศัยอยู่กับภรรยาข้างของสามี” (16 ปี จบ ม.1)

“กำลังศึกษา ม. 1 เทอม 2 บิดา มารดาเสียชีวิต ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน” (16 ปี จบ
ม.3)

“รู้สึกไม่ชอบตั้งครรภ์ และไม่ชอบคิดว่าตนตั้งครรภ์ คิดว่าไม่พร้อมที่จะมีลูกในตอนนี้
จะเลี้ยงลูกเป็นหรือเปล่า เป็นแม่เร็วเกินไป รอให้พร้อมกว่านี้แล้วค่อยเกิดได้มัย” (17 ปี จบ ม.3)

“รู้สึกตกใจ ไม่ชอบตั้งครรภ์ต่อไป และคิดว่าทารกจะทำให้ลำบาก เพราะฐานะด้าน
การเงินไม่ค่อยมีเหลือเก็บ กลัวจะเลี้ยงบุตรได้ไม่ดี เพราะฐานะยังไม่พร้อมที่จะมีบุตร ก่อนตั้งครรภ์
คิดว่าจะคุมกำเนิดไว้จนกว่ามีบ้านเป็นของตนเอง มีเงินเหลือเก็บบ้างจึงจะมีบุตร” (17 ปี ป.6)

การยอมรับสภาพการตั้งครรภ์

ส่วนใหญ่หญิงครรภ์วัยรุ่นอยากทำแท้งคิดเป็นร้อยละ 70 และยอมรับสภาพ คิดเป็น
ร้อยละ 30 (แสดงในตารางที่ 4) ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ประจำเดือนขาด 2 เดือน มันใจว่าตั้งท้องแน่นอน จึงบอกแฟน อยากทำแท้งแต่ไม่มี
เงิน จึงต้องปิดเรื่องท้องไว้เป็นความลับ ไม่กล้าบอกพ่อกับแม่” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 14 ปี เรียน ม.2)

“เมื่อรู้ว่าท้อง จึงบอกแฟน แฟนดีใจมากที่จะมีลูก หลังจากนั้นจึงบอกแม่ และบอกแม่
ของสามีเรื่องท้อง” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 17 ปี เรียน ปวช. ปี 1)

“ตอนรู้ว่าท้องไม่กล้าบอกแฟน กลัวแฟนจะโมโหที่ไม่คุมกำเนิดปล่อยให้ท้อง จึง
ตัดสินใจบอกเพื่อน เพราะว่าเพื่อนสนิทกันมาก ไม่เคยมีอะไรป้องกัน เพื่อนบอกว่าถ้าไม่บอก
แฟนก็ต้องทำแท้งให้เสียเงิน” (หญิงตั้งครรภ์ อายุ 19 ปี เรียน ปวส.ปี 1)

“รอนลูกคืบจึงบอกแม่ ให้แม่บอกแฟนเรื่องท้อง ไม่กล้าบอกแฟนเอง เพราะแฟนให้
กินยาคุม ถ้ารู้ว่าไม่กินยาคุมหนูตายแน่ ถ้าแม่พูดเขาจะไม่กล้าทำอะไร” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 19 ปี
ศึกษา)

“บอกสามีทราบ หญิงตั้งครรภ์ สามีปรึกษาที่จะทำแท้ง แต่ไม่มีเงินที่จะทำแท้ง ได้หาขี้มเงินจากเพื่อนๆ แต่ทุกคนปฏิเสธ (แต่ไม่ได้บอกว่าเอาเงินไปทำแท้ง)” (17 ปี จบ ปวช. ปี 2 เทอม 2)

“ประจำเดือนขาด 3 เดือน จึงเริ่มสงสัยว่าจะตั้งครรภ์ จึงไปตรวจที่สถานอนามัย พบว่าตั้งครรภ์ อยากทำแท้ง จึงปรึกษาสามีและมารดา ให้ทราบก็อยากให้เราแท้งแต่ก็กลัวจะเอาเงินที่ไหนไปเอาเด็กออก” (17 ปี ม.3)

“บอกสามีทราบเพื่อหาเงินทำแท้ง แต่หาไม่ได้ หญิงตั้งครรภ์ก็ได้ติดต่อขอหยุดพักการเรียน และจะกลับเข้าเรียนในเทอม 2 ปีการศึกษาหน้า เมื่อหยุดพักการศึกษามีให้พักอาศัยในครอบครัวของสามี” (18 ปี เศษ ปวช. ปี 3 (กำลังศึกษาเทอม 2))

“บอกสามีทราบ และทั้งคู่คิดว่าไม่พร้อมที่จะมีลูกในตอนนี้อยู่ คิดทำแท้ง แต่ก็กลัวอันตรายจากการทำแท้ง กลัวบาป เวลาผ่านไปอีก 1 เดือน หญิงตั้งครรภ์จึงบอกมารดาของตนทราบ มารดาไม่ได้ว่าอะไรมากมาย ทั้งบิดา มารดาจึงบอกให้พาสามีมาบ้านเพื่อที่จะปรึกษากันเมื่อสามีมาบ้านอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในครอบครัว ให้ญาติผู้ใหญ่ของสามีมาตกลงกัน” (19 ปี 2. ม.3) (ดังตารางที่ 4)

การดูแลสุขภาพ

ส่วนการดูแลสุขภาพพบว่า ได้มีการฝากครรภ์มากกว่า 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 62 ฝากครรภ์ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14 (แสดงในตารางที่ 4) ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“เนื่องจากปกปิดการตั้งครรภ์ จึงไม่ได้ฝากครรภ์ ได้เริ่มฝากครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 7 เดือน โดยมารดาแนะนำให้ฝากครรภ์ที่โรงพยาบาล ตามสิทธิบัตรทอง หลังจากนั้นมาตรวจตามนัดทุกครั้ง รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ดื่มนมวันละ 2-4 กล่อง ระวังการเดิน การเกิดอุบัติเหตุ” (16 ปี ม.3)

“ฝากครรภ์ตั้งแต่ 3 เดือน ไปตรวจตามนัดทุกครั้ง รับประทานอาหารให้ครบ 3 มื้อ ไม่ได้รับประทานอาหารอะไรพิเศษ เพราะไม่มีเงินที่จะซื้อ อาหารก็แล้วแต่มารดาของสามีเพราะมารดาของสามีจะเป็นคนซื้อเอง” (16 ปี ม.3)

“ฝากครรภ์เมื่ออายุครรภ์ 5 เดือนเศษ ไปฝากครรภ์ตามนัด รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ พักผ่อนให้เพียงพอ” (14 ปี ม.2 (เทอม 2))

“หลังตรวจพบว่าตั้งครรภ์ จึงไปฝากพิเศษที่คลินิก ไปตรวจตามนัดทุกครั้ง รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เช่นนม ผลไม้ ระวังการเกิดอุบัติเหตุ นอนพักผ่อน” (16 ปี ม.3)

“ฝากครรภ์เพียงครั้งเดียวแล้วไม่ได้ไปฝากอีกเลย ไม่อยากไปเพราะรู้สึกง่วงนอนมากที่ต้องรอตรวจ นายจ้างให้นมมาก็ไม่ค่อยได้รับประทาน แอบเอาทิ้งไม่ให้นายจ้างเห็น รับประทานตามปกติ ไม่ค่อยอยากอาหาร” (16 ปี ม.3)

“ฝากครรภ์ 1 ครั้ง แล้วไม่ได้ไปซ้ำ สามีย้ายที่ทำงาน ตามผู้รับเหมาจึงไม่ได้ถามใครว่า สถานที่มาอยู่ใหม่ฝากครรภ์ได้ที่ไหนบ้าง การรับประทานอาหารก็รับประทานอาหารตามปกติ เหมือนก่อนตั้งครรภ์ ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงใด ๆ” (17 ปี ม.3)

ตารางที่ 4 การดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลในระยะตั้งครรภ์ ในการยอมรับการตั้งครรภ์

การดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลในระยะตั้งครรภ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การจัดการการยอมรับการตั้งครรภ์	(n = 50)	
ความรู้สึกเมื่อทราบการตั้งครรภ์		
ดีใจที่จะเป็นมารดา	3	6
ไม่แน่ใจที่จะเป็นมารดา	4	8
ตกใจ กลัวที่จะเป็นมารดา	43	86
การดูแลสุขภาพ		
ฝากครรภ์มากกว่า 6 ครั้ง	31	62
ฝากครรภ์ 1 ครั้ง	7	14
ไม่ฝากครรภ์	11	22
การยอมรับสภาพการตั้งครรภ์		
ยอมรับสภาพการตั้งครรภ์	15	30
อยากทำแท้ง	35	70

การจัดการสร้างสัมพันธ์ภาพกับทารกในครรภ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จะดูหน้าท้องเบา ๆ คิดเป็นร้อยละ 70 พุดคุยกับบุตรในท้องเลย คิดเป็นร้อยละ 78 และมีความรู้สึกมีความสุขเมื่อบุตรในครรภ์ดิ้น คิดเป็นร้อยละ 88 จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง เมื่อบุตรดิ้นครั้งแรกจะมีอาการตกใจ แต่เมื่อรู้ว่าเป็นบุตรในครรภ์ดิ้น จะรู้สึกดีใจ เมื่อบิดา-มารดา ทราบการตั้งครรภ์ซึ่งมักจะเป็นช่วงท้ายของไตรมาสที่ 2 และต้นไตรมาสที่ 3 หญิงตั้งครรภ์จะรู้สึกสบายใจ และเริ่มมีความรู้สึกรักและสงสารบุตรในครรภ์ เริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับทารกในครรภ์ โดยเฉพาะในไตรมาสสุดท้ายทารกดิ้นแรงขึ้น กลุ่มตัวอย่างจะรู้สึกมีความสุขและมีปฏิสัมพันธ์กับทารกในครรภ์มากยิ่งขึ้น ในรายที่ได้รับความสนใจดูแลทุกข์สุขขณะตั้งครรภ์ ก็จะชวนสามีสัมผัสและพุดคุยกับทารกในครรภ์ด้วย ส่วนการหาความรู้เกี่ยวกับการคลอด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการหาความรู้เกี่ยวกับการคลอด คิดเป็นร้อยละ 96 ไม่ได้หาความรู้เกี่ยวกับการคลอดเลย คิดเป็นร้อยละ 4 ซึ่งการหาความรู้เกี่ยวกับการคลอด ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง อาการที่แสดงถึงระยะใกล้คลอด อาการเตือน อาการเจ็บ

ครรภ์ และการเบ่งคลอด โดยจะถามจากมารดาของตนเอง หรือหญิงที่ผ่านการคลอดซึ่งอยู่ใกล้บ้าน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้หาความรู้เกี่ยวกับการคลอด เป็นเพราะไม่คิดว่าตนเองจะตั้งครรภ์ 1 ราย อีก 1 ราย คิดว่าเป็นเรื่องธรรมชาติถึงเวลาที่รู้เอง การเตรียมของใช้สำหรับตนเองและลูกก่อนคลอด พบว่ามีการเตรียมของใช้เด็ก คิดเป็นร้อยละ 64 ไม่ได้เตรียมของใช้ คิดเป็นร้อยละ 36 สาเหตุที่ไม่ได้เตรียมของใช้ เพราะ บิดา-มารดาของกลุ่มตัวอย่างและของสามี มีความเชื่อการเตรียมของใช้ตั้งแต่ในระยะตั้งครรภ์อาจเกิดสิ่งไม่ดีกับตัวหญิงตั้งครรภ์และบุตรได้ มีบางรายไม่เชื่อความเชื่อนี้ แต่ก็ไม่อยากขัดแย้งกับบิดา-มารดา (แสดงในตารางที่ 5) ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ตกใจ กลัว แต่เมื่อบิดา-มารดาทราบว่าตั้งครรภ์ รู้สึกสบายใจ เมื่อลูกเดินสัมผัสพูดคุยกับบุตรบ่อยๆ นึกสงสารบุตรที่เกิดกับคนซึ่งยังไม่พร้อม” (14 ปี ม.2 (กำลังศึกษา ม. 2 เทอม 2.))

“รู้สึกตกใจ กลัว ไม่กล้าสัมผัสบุตรทางหน้าท้อง แต่เมื่อมารดาทราบว่าตั้งครรภ์ พี่สาวให้ความสนใจ ช่วยดูแลหญิงตั้งครรภ์ เมื่อพี่สาวให้ความสนใจทารกเดินและใช้มือสัมผัสพูดคุยกับทารกในครรภ์ทำให้หญิงตั้งครรภ์รู้สึกมีความสุข หญิงตั้งครรภ์จึงสัมผัสและพูดคุยกับทารกทุกวัน” (14 ปี กำลังศึกษาระดับมัธยม 2 (เทอม 2))

“ครั้งแรกรู้สึกตกใจ จึงถามมารดาของสามี บอกว่าเด็กเดิน เมื่อรู้ว่าลูกเดินจึงใช้มือสัมผัสบุตรและพูดคุยกับบุตร แต่ก็คิดในใจว่าลูกจะได้ยินไหม รู้เรื่องไหม แต่ตนก็รู้สึกสนุกดี สามีไม่เคยสัมผัสบุตร ได้แต่ถามอาการ เช่นวันนี้เวียนหัวไหม รู้สึกอย่างไรบ้าง กินข้าวแล้วหรือยัง” (16 ปี ม. 3 แล้วไม่ยอมเรียน)

“ตกใจ แต่พอรู้ว่าเป็นทารกเดินก็ดีใจ มักใช้มือสัมผัสจะพูดคุยกับบุตรทุกวัน และชวนสามีสัมผัสและพูดคุยกับบุตร สามีจะสัมผัสหน้าท้องบริเวณที่ลูกเดิน แต่ไม่ได้พูดคุย” (16 ปี จบ ม.3)

“ได้ลองทำความสะอาดทารกหลังขับถ่าย ช่วยเปลี่ยนผ้าอ้อมให้กับบุตรของเพื่อนบ้านแต่ไม่เคยอุ้มทารก เพราะกลัวว่าหญิงตั้งครรภ์จะทำให้เด็กได้รับอันตราย อ่านหนังสือนิพนธ์โดยตนให้หาซื้อจากร้านขายหนังสือและจากสมุดฝากครรภ์” (14 ปี กำลังศึกษาระดับมัธยม 2 (เทอม 2))

“อุ้มเด็กมีอายุ 1 ขวบเศษ เป็นบุตรของญาติสามีซึ่งอยู่บ้านใกล้ๆ กันแต่ไม่เคยอุ้มเด็กที่เล็กกว่านี้ แต่เคยช่วยมารดาเลี้ยงน้อง (จากสังเกตการณ์อุ้มทารก ยังอุ้มไม่ถูกต้อง ไม่ค่อยกล้าอุ้มบุตรตัวเอง ทำทางไม่มั่นใจที่จะอุ้ม/ให้นมทารก ให้นมลูกไม่ได้ ได้ช่วยสอนการให้นมบุตร” (16 ปี ม. 3 แล้วไม่ยอมเรียน)

“ไม่ได้อ่านหนังสือคู่มือฝากครรภ์ หลังตั้งครรภ์ได้ 7 เดือน มีความรู้สึกลอยๆอยากอุ้มเด็ก จะขออุ้มเด็กอายุ 4-5 เดือน และสังเกตวิธีการให้นม ซึ่งเป็นลูกของคนในหมู่บ้าน” (16 ปี จบ ม.3)

“สังเกตการณ์เลี้ยงบุตรของพี่สะใภ้ ซึ่งลูกคนเล็กอายุ 7-8 เดือน เช่นการอุ้ม การทำความสะอาด อาบน้ำ ช่วยอุ้มเวลาร้องไห้” (16 ปี ม.3)

“ผ่านคู่มือฝากครรภ์ ฟังมารดาบอกเกี่ยวกับการเลี้ยงดูทารก มารดาจะอธิบาย เมื่อพบเด็กเล็กๆ เช่นจะบอกให้หญิงตั้งครรภ์ ดูทารกที่กำลังดูนมมารดาการป้อนนมทารกเมื่อร้องไห้ แต่ไม่ได้อุ้มทารกเด็กเล็กๆ เลบเพราะกลัวเด็กตก” (14 ปี ม.2 (เทอม 2))

“อุ้มลูกของนางงาน อายุประมาณ 11 เดือน ไม่เคยอุ้มทารก บางทีก็ช่วยเขาเลี้ยงด้วยเช่น ให้นม (ใช้ขวดนม) และป้อนโยนเวลาเด็กร้องไห้” (16 ปี ป.6)

ตารางที่ 5 การดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลในระยะตั้งครรภ์ ในการสร้างสัมพันธภาพกับทารกในครรภ์

การจัดการการสร้างสัมพันธภาพกับทารกในครรภ์	จำนวน (คน) (n = 50)	ร้อยละ
ความรู้สึกเมื่อบุตรในครรภ์คืบ		
มีความสุขเมื่อบุตรในครรภ์คืบ	44	88
บางครั้งมีความสุข บางครั้งก็รำคาญ	2	4
ตกใจกลัวเมื่อบุตรคืบ	4	8
รวม	50	100
การสร้างสัมพันธกับลูก		
ลูบหน้าท้องเบาๆ	35	70
ไม่เคยลูบหน้าท้อง	15	30
รวม	50	100
พูดคุยกับบุตรในครรภ์	39	78
ไม่ได้พูดคุย	11	22
รวม	50	100
การหาความรู้เกี่ยวกับการคลอด		
มีการหาความรู้	48	96
ไม่มีหาความรู้	2	4
รวม	50	100
การเตรียมอุปกรณ์เกี่ยวกับเด็กเล็ก		
มีการเตรียม	32	64
ไม่ได้เตรียม	18	36
รวม	50	100

ด้านการแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของสามีต่อการตั้งครรภ์ พบว่าส่วนใหญ่สามีตกใจและต้องการให้สิ้นสุดการตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 60 ดีใจกับการตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 30 ตกใจแต่ให้ตั้งครรภ์ต่อไป คิดเป็นร้อยละ 4 ไม่ทราบการตั้งครรภ์คิดเป็นร้อยละ 6 ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือของสามีเมื่อทราบการตั้งครรภ์พบว่าส่วนใหญ่ สามีให้ความช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น คิดเป็นร้อยละ 76 ไม่ให้ความช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น คิดเป็นร้อยละ 24 จากการศึกษาพบว่า สามีที่ดีใจกับการตั้งครรภ์ จะแสดงดีใจและจะให้หญิงตั้งครรภ์ออกจากงานที่ทำอยู่ เพราะกลัวหญิงตั้งครรภ์จะเหนื่อยและลูกไม่แข็งแรง ในระยะตั้งครรภ์หญิงตั้งครรภ์มีความวิตกกังวลและกลัวว่าตนเองจะเลี้ยงบุตรไม่ได้ สามีจะปลอบใจ พร้อมกับหาคนช่วยเลี้ยงบุตรเพื่อให้หญิงตั้งครรภ์สบายใจ ในรายที่สามีแสดงอาการตกใจ และต้องการให้สิ้นสุดการตั้งครรภ์ จะให้หญิงตั้งครรภ์หาเงินเพื่อเอาทารกออก บางรายอาจช่วยหญิงตั้งครรภ์หาเงิน เมื่อหาเงินไม่ได้จึงจำเป็นต้องตั้งครรภ์ต่อไป และสามีจะบอกเรื่องการตั้งครรภ์ให้บิดา-มารดาของตนทราบ เพื่อรับหญิงตั้งครรภ์มาพักอาศัยอยู่ด้วยกัน ส่วนทางฝ่ายบิดา-มารดาของหญิงตั้งครรภ์ สามีอาจบอกเรื่องการตั้งครรภ์ด้วยตนเอง บางรายสามีจะให้หญิงตั้งครรภ์บอกเรื่องการตั้งครรภ์ให้กับบิดา-มารดาของหญิงตั้งครรภ์ทราบ พร้อมกับขออนุญาตให้สามีเข้าพักอาศัยอยู่ในครอบครัวของหญิงตั้งครรภ์ด้วย สามีบางรายปฏิเสธความรับผิดชอบที่จะให้ความช่วยเหลือและจะหลบหน้าไม่มีการติดต่ออีกเลย ในกรณีนี้หญิงตั้งครรภ์จึงต้องปกปิดการตั้งครรภ์เพื่อไม่ให้บิดา-มารดา ครู และเพื่อนทราบตลอดระยะเวลาที่ปกปิดการตั้งครรภ์จะรู้สึกทุกข์ใจเป็นอย่างมาก แต่เมื่อบิดา-มารดาทราบเรื่องการตั้งครรภ์ จะรู้สึกสบายใจขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าบิดา-มารดา ของทั้ง 2 ฝ่าย ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการตั้งครรภ์ เพราะสามีและหญิงตั้งครรภ์อายุน้อย ยังต้องศึกษาเล่าเรียน ไม่พร้อมที่จะมีบุตร บิดา-มารดาที่ไม่มีปัญหาเรื่องการเงิน และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับหญิงตั้งครรภ์ ก็จะทำให้ความช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ งานบ้าน การเงิน และรับภาระเป็นผู้เลี้ยงดูทารกให้ (แสดงในตารางที่ 6) ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ดังนี้

“หลังจากมีอะไรกับเขาแล้ว ก็ไม่ได้เจอกันอีก” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 14 ปี เรียน ม.2)

“แฟนหนูตกใจมากเมื่อเขารู้ว่าหนูท้อง เขาให้หนูขอเงินพ่อ เพื่อให้เอาลูกออกซะ ตัวเขาไม่มีเงินเลย บ้านเขายากจน” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 18 ปี เรียน ปวช.ปี 3)

“แฟนหนูตกใจ เขาบอกว่าท้องแล้วจะทำอย่างไรได้ ก็ปล่อยเลยตามเลย คลอดออกมาก็เลี้ยง จ้างคนเลี้ยงก็หมดปัญญา บอกพ่อกับแม่เขาโกรธเดี๋ยวก็หาย” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 17 ปี เรียน ม.3)

“ในตอนแรกทีไรว่าท้องพี่เค้าตกใจ บอกว่าไม่เป็นไรไม่ต้องคิดมาก จะบอกพ่อกับแม่ให้มากุยกกับพ่อแม่ของหนูให้เรียบร้อย (หญิงตั้งครรภ์อายุ 17 ปี เรียน ม.5)

“ส่วนใหญ่สามีจะเป็นคนทำความสะอาดห้องพักอาศัยซึ่งนายจ้างจัดให้ส่วนอาหารการกินร่วมกับนายจ้าง นายจ้างมีครัวจะทำอาหารเลี้ยงคนงานทั้งหมด” (16 ปี ป.6)

“มารดาเป็นผู้ทำงานบ้านเกือบทั้งหมด สามีจะเป็นคนซักผ้า (ซักเฉพาะของสามี และหญิงตั้งครรภ์)” (19 ปี ป.6)

“ไม่ได้มีการแบ่งหน้าที่ เพราะคนไม่ชอบทำงานบ้านวันไหนอยากทำก็ทำวันไหนไม่อยากทำก็ไม่ทำ ส่วนใหญ่แม่ของสามีจะเป็นผู้ทำเกือบทั้งหมด” (16 ปี ม. 3 แล้วไม่ยอมเรียน)

“สามีไม่ค่อยสนใจสุขภาพเท่าใดนัก หญิงตั้งครรภ์บอกว่าอาจเป็นเพราะสามีไม่ค่อยรู้เรื่องหรือเป็นเพราะเหนื่อยจากการทำงาน และหญิงตั้งครรภ์มีสุขภาพแข็งแรง” (16 ปี ม. 3)

“สามีจะทำความสะอาดบ้าน ซักผ้าให้ทุกคน หญิงตั้งครรภ์จะช่วยมารดาของสามีทำอาหารบางวันก็ซื้อสำเร็จรูป” (16 ปี ม.3)

“ส่วนใหญ่สามีจะเป็นคนทำความสะอาดห้องพักอาศัยซึ่งนายจ้างจัดให้ส่วนอาหารการกินร่วมกับนายจ้าง นายจ้างมีครัวจะทำอาหารเลี้ยงคนงานทั้งหมด” (16 ปี ป.6)

ตารางที่ 6 การดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลในระยะตั้งครรภ์ ในการสร้างสัมพันธภาพกับทารกในครรภ์ ในเรื่องความรู้สึกของสามีและการให้ความช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์

ความรู้สึกของสามีและการให้ความช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
(n = 50)		
ความรู้สึกของสามีต่อการตั้งครรภ์		
ดีใจกับการตั้งครรภ์	15	30
ตกใจและให้สิ้นสุดการตั้งครรภ์	30	60
ตกใจแต่ให้ตั้งครรภ์ต่อไป	2	4
ไม่ทราบการตั้งครรภ์	3	6
การให้ความช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์		
ให้ความช่วยเหลือ	38	76
ไม่ให้ความช่วยเหลือ	12	24

การดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลในระยะตั้งครรภ์ ในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในตนเอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างรู้สึกต่อการเปลี่ยนแปลงของร่างกายโดยเข้าใจว่าเป็นเรื่องปกติของการตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 64 รู้สึกรำคาญ ทุกข์ทรมาน คิดเป็นร้อยละ 36 กลุ่มตัวอย่างมีการจัดการกับความเครียดและความไม่สบาย ด้วยการนอนพัก คิดเป็นร้อยละ 32 นอนพักและให้สมาชิก

ครอบครัวช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 68 จากการศึกษาพบว่า ความไม่สุขสบายส่วนใหญ่ ได้แก่ ความเครียด อาการเวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน เมื่ออาเจียนจนหมดแล้วนอนพักจะรู้สึกว่าการดีขึ้น สามารถปฏิบัติภารกิจในชีวิตได้ตามปกติ จะรู้สึกต่ออาการที่เกิดขึ้นว่าเป็นเรื่องปกติของคนที่ตั้งครรภ์ เมื่อได้นอนพักแล้วอาการก็หายไป แต่กลุ่มตัวอย่างที่นอนหายใจไม่สะดวก แน่นอึดอัด เกิดอาการไม่สุขสบาย นอนไม่หลับ มีอาการปวดหลัง ปวดปัสสาวะบ่อย เป็นอุปสรรคในการพักผ่อน ทำให้พักผ่อนไม่เพียงพอ รู้สึกหงุดหงิด รำคาญที่ตั้งครรภ์ ไม่อยากตั้งครรภ์ต่อไป แต่เมื่อได้รับการดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือในด้านความสุขสบายจากสามี หรือมารดา เช่น การดูแลให้ได้รับความสะดวกที่จะเข้าห้องน้ำ การพาเข้าห้องน้ำ การใช้หมอนหนุน หรือจัดที่นอนให้หายใจ การบีบนวดขาให้คลายอาการเมื่อยล้า อาการตะคริว ก็จะทำให้หญิงตั้งครรภ์กลุ่มนี้รู้สึกว่าตนได้รับการดูแลเอาใจใส่ เกิดความรู้สึกสบายใจ และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เกิดจากการตั้งครรภ์ แต่กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือจากอาการไม่สุขสบายนี้ รวมทั้งหญิงตั้งครรภ์ยังชอบเที่ยวเตร่ ก็รู้สึกต่ออาการไม่สุขสบายต่าง ๆ เหล่านี้ ว่าเป็นเรื่องที่รำคาญ ทุข์ทรมาน ไม่อยากตั้งครรภ์ต่อไป (แสดงในตารางที่ 7) ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“2-3 เดือนแรกมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ก็คิดว่าเป็นธรรมดาของคนท้อง อีกไม่กี่เดือนก็หาย” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 17 ปี จบ ม.3)

“ปวดหลัง เพราะงานที่ทำอยู่ต้องยืนและเดินมาก ก็คิดว่าเป็นธรรมดาของคนท้อง ท้องใหญ่ก็ทำให้ปวดหลัง นอกพักก็หาย” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 18 ปี รับจ้างร้านอาหาร)

“อ่อนเพลีย แพ้ท้องมาก รู้สึกว่ามันทรมานเหลือเกิน ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง หงุดหงิด บอกไม่ถูก ไม่อยากท้องอีกเลย” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 19 ปี ศึกษาอยู่มหาวิทยาลัย)

“เวลามีอาการเวียนศีรษะ คลื่นไส้ หนูไม่รู้จะอย่างไรดี ก็ได้แต่นอนพักมากๆ แล้วมันก็ดีขึ้น” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 14 ปี เรียน ม.2)

“แฟนของหนูจะช่วยจับพลิกตะแคง บางทีก็ใช้หมอนหนุนหลัง ก็รู้สึกดีขึ้น พ่อกับแม่ของสามีก็ซื้อเก้าอี้ให้เอนหลังได้ไว้ให้หนูได้เอนหลังโดยเฉพาะ” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 19 ปี เรียน ปวส.ปี 1)

ตารางที่ 7 การดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลในระยะตั้งครรภ์ ในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในตนเอง

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในตนเอง	จำนวน 50 คน	ร้อยละ
ความรู้สึต่อการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย		
- เข้าใจว่าเป็นเรื่องปกติของการตั้งครรภ์	32	64
- รู้สึกรำคาญ ทุกข์ทรมาน	18	36
การจัดการกับความเครียดและความไม่สุขสบาย		
- นอนพัก	16	32
- นอนพัก และให้สมาชิกครอบครัวช่วยเหลือ	34	68

2. การวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลในระยะคลอด

แสดงการจัดการด้านการเตรียมตัวก่อนคลอด หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีการเตรียมตัวก่อนคลอดในด้านวางแผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการคลอด คิดเป็นร้อยละ 96 โดยหญิงตั้งครรภ์เป็นผู้วางแผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการคลอดเองคิดเป็นร้อยละ 14 หญิงตั้งครรภ์และสามีร่วมกันวางแผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการคลอด คิดเป็นร้อยละ 44 บิดา-มารดาของหญิงตั้งครรภ์ หรือบิดา-มารดาของสามีเป็นผู้วางแผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการคลอด คิดเป็นร้อยละ 38 ไม่ได้วางแผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการคลอด คิดเป็นร้อยละ 4 การวางแผนค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ จะคิดถึงค่าคลอดและค่ายาที่ใช้ในการคลอด ซึ่งจะใช้สิทธิการรักษาฟรีจากสิทธิบัตรทอง เมื่อเกิดปัญหาการใช้สิทธิบัตรซึ่งไม่ถูกต้องตามขั้นตอน ทำให้เกิดปัญหาต้องกู้ยืมจากญาติหรือคนรู้จัก ส่วนผู้ใช้สิทธิประกันสังคม ที่ต้องสำรองจ่ายเงินก่อน ก็มักเกิดปัญหาเงินไม่พอ ในรายที่ต้องผ่าตัดทำคลอดหรือมีภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์และการคลอดเกิดขึ้น (แสดงในตารางที่ 8) ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ไม่ได้คิดเรื่องนี้เลย เพราะว่าพ่อของสามีจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลทั้งหมดเลย” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 17 ปี เรียน ม.5)

“ก็คิดเรื่องค่าคลอดและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ก็อาจมีบ้าง ก็เตรียมเงินไว้ประมาณ หมื่นกว่าบาท ซึ่งพี่สาวให้ยืมมาใช้จ่ายก่อน ได้เงินประกันสังคมแล้วจึงค่อยเอาเงินไปคืน” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 19 ปี เรียนปวช. ปี 3)

“หนูไม่ได้วางแผนเลย เพราะน้าบอกว่าจะจ่ายค่าคลอดและของใช้ของลูกให้” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 17 ปี ไม่ได้ประกอบอาชีพ)

“วางแผนค่ะ หนูและแฟนพยายามเก็บเดือนละ 500-1,000 บาท สำหรับซื้อของใช้ของถูก ส่วนค่าคลอดใช้สิทธิประกันสังคม” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 18 ปี จบ ม.3 สามเณย์พริ้งจ้าง)

“หนูกับสามีไม่ได้วางแผนค่าใช้จ่าย เพราะยังไม่มีรายได้ แฟนของหนูบอกว่า พ่อกับแม่ของเขาเตรียมเงินค่าคลอดและซื้อของใช้ไว้ให้แล้ว” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 17 ปี เรียน ม.5) (ดังตารางที่ 10)

ตารางที่ 8 การวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลในระยะคลอด

การวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลในระยะคลอด	จำนวน 50 คน	ร้อยละ
การวางแผนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการคลอด		
วางแผน	48	96
- หญิงตั้งครรภ์เป็นผู้วางแผน	7	14
- หญิงตั้งครรภ์และสามีร่วมกันวางแผน	22	44
- บิดา-มารดาของหญิงตั้งครรภ์หรือของสามีวางแผน	19	38
ไม่วางแผน	2	4

3. การวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรในระยะหลังคลอด

การวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรในระยะคลอดในการวางแผนเตรียมผู้ดูแลพบว่า กลุ่มตัวอย่างและครอบครัวมีการวางแผนเตรียมผู้ดูแลในระยะคลอด คิดเป็นร้อยละ 86 ส่วนใหญ่เป็นมารดาและญาติของหญิงตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาคือ มารดาของสามีหญิงตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 30 หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ไม่ได้วางแผนเตรียมผู้ดูแลในระยะคลอดและหลังคลอด คิดเป็นร้อยละ 14 (ดังแสดงในตารางที่ 9) ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“แฟนจะลางาน 1 อาทิตย์เพื่อมาดูแล หลังจากนั้นแม่จะให้น้องสาวมาอยู่เป็นเพื่อน 1 เดือน” (หญิงตั้งครรภ์ อายุ 19 ปี จบ ปวช.)

“แฟนได้บอกแม่ของเขาไว้แล้ว จะให้มาช่วยดูแลหนูในช่วงหลังคลอด หุงข้าว ทำกับข้าว และทำงานบ้านเล็กๆ น้อยๆ เพราะว่าแฟนไม่มีเวลาต้องขับรถส่งปุนให้บริษัท” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 18 ปี จบ ม.3)

“พ่อคืพี่ชายเขามาบอกไว้เมื่อเดือนที่แล้วให้มาอยู่เป็นเพื่อนหลาน เพราะว่าหลานอยู่บ้านคนเดียว คนอื่นต้องไปทำงานกันหมด กลัวเป็นอะไรไปไม่มีใครเห็น กะว่าจะมาอยู่สัก 2-3 เดือนก็จะกลับ (อาของหญิงตั้งครรภ์)

ตารางที่ 9 การวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรในระบะคลอด ในเรื่องการเตรียมผู้ดูแล

การวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรในระบะคลอด	จำนวน 50 คน	ร้อยละ
การเตรียมผู้ดูแล		
มีการวางแผนเตรียมผู้ดูแลในระบะคลอดและหลังคลอด	43	86
- มารดาและญาติของหญิงตั้งครรภ์	28	56
- มารดาของสามีหญิงตั้งครรภ์	15	30
ไม่มีการวางแผนเตรียมผู้ดูแลในระบะคลอดและหลังคลอด	7	14

การจัดการด้านการยอมรับบทบาทการเป็นมารดา พบว่า หญิงตั้งครรภ์มีการฝึกเลี้ยงดูบุตรและไม่ได้ฝึกการเลี้ยงดูบุตรคิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่ฝึกเลี้ยงดูบุตร จะฝึกจากบุตรของเพื่อนบ้านและญาติ ซึ่งได้แก่ การอุ้มเด็ก การให้นม การทำความสะอาดหลังขับถ่าย และการปลอบโยนเมื่อเด็กร้องไห้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ฝึกเลี้ยงดูบุตรให้เหตุผลว่าหมู่บ้านที่หญิงตั้งครรภ์อาศัยอยู่ไม่มีเด็กเล็ก บางรายไม่กล้าอุ้ม กลัวเด็กตกได้รับอันตราย และมารดาของเด็กไม่ให้อุ้ม นอกจากนี้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นยังมีการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร ด้วยการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรจากมารดาหญิงที่ผ่านการมีบุตรมาแล้วและหนังสือเกี่ยวกับการเลี้ยงเด็ก คิดเป็นร้อยละ 68 ไม่ได้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร คิดเป็นร้อยละ 32 (แสดงในตารางที่ 10) ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ไม่ชอบอ่านหนังสือ ก็เลยไม่ได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก ไม่มีเวลาด้วย บางทีเห็นเด็กเล็กๆ น่ารักก็อยากอุ้มเหมือนกัน แต่ว่าแม่ของเขาไม่ยอมให้อุ้ม” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 19 ปี ติดยาบำบัดการพนัน)

“แม่ของแฟนขอยืมหนังสือจากใครก็ไม่รู้มาให้อ่านเป็นคำแนะนำการให้นมบุตร เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อาหารเสริม การรับวัคซีนของเด็ก อ่านแล้วก็รู้สึกสบายใจที่จะเลี้ยงลูกได้ เข้าใจเด็กมากขึ้น แต่ไม่เคยลองเลี้ยงเด็กเลย เพราะแถวบ้านมีแต่เด็กโตแล้ว อายุประมาณ 4-5 ปี ซึ่งก็มีหลายคน” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 19 ปี เรียน ปวส. ปี 1)

“ตอนยังไม่ท้องไม่ชอบเด็กเลย แต่พอท้องเห็นเด็กแล้วอยากอุ้มมาก ก็ลองอุ้มลูกคนงานข้างห้อง อายุประมาณ 11 เดือน บางทีก็ช่วยปลอบเวลาเขาร้องไห้ ช่วยให้นมโดยใช้ขวดนมเป็นบางครั้งเวลาแม่ของเขาไม่ว่าง (หญิงตั้งครรภ์อายุ 16 ปี จบ ป. 6 อาชีพรับจ้าง)

“ตอนท้องต้องเรียนหนังสือและสอบทำให้ไม่ได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับเลี้ยงลูกเลย พังจะมาได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับการเลี้ยงทารกและการดูแลเด็กก็ตอนสอบเสร็จนี้เอง และก็ลองหัดอุ้มเด็ก

อ่อนพึ่งคลอดไปได้ 2-3 เดือน แม่ของเด็กก็มีบ้านอยู่ใกล้ๆ กัน” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 19 ปี เรียน ปวช. ปี 3)

“หนูไม่ได้เตรียมตัวเลี้ยงเด็กเลย ไม่เคยอุ้มเด็ก เพราะกลัวคนอื่นจะสงสัยและสังเกตเห็นว่าท้อง และอีกอย่างหนูก็ไม่ได้เลี้ยงลูกอยู่แล้ว พ่อของหนูเขายกให้อาเป็นลูกของอาไปแล้ว คิดๆ ไปหนูก็รู้สึกใจคอไม่ดีเลย” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 16 ปี เรียน ม. 3)

ตารางที่ 10 การวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรในระยะหลังคลอดในเรื่องการยอมรับบทบาทมารดา

การวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรในระยะหลังคลอดในเรื่องการยอมรับบทบาทมารดา	จำนวน 50 คน	ร้อยละ
พัฒนาการยอมรับบทบาทมารดาบทบาทในการเลี้ยงดูบุตร		
- พัฒนามาบทบา	25	50
- ไม่ได้พัฒนามาบทบา	25	50
การเลือกแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร		
การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร	34	68
ไม่ได้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร	16	32

แสดงให้เห็นถึงการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร พบว่า ผู้วางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรมากที่สุด คือ สามิและหญิงตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมา คือ หญิงตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 26 บิดา- มารดาของหญิงตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 22 สามิ คิดเป็นร้อยละ 6 บิดา-มารดาของสามิ คิดเป็นร้อยละ 4 และพบว่าไม่ได้วางแผนหรือยังไม่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร คิดเป็นร้อยละ 8 (แสดงในตารางที่ 11) ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“แฟนไม่เคยพูดถึงเรื่องการเลี้ยงดูบุตร แต่ก็เป็นทีที่เข้าใจว่า หนูจะต้องเป็นผู้เลี้ยงลูกของหนูเอง เพราะหนูไม่ได้ทำอะไร คงจะต้องเลี้ยงจนกว่าลูกโตพอที่จะไปศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก็คงประมาณอายุ 1 ขวบ” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 17 ปี ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ)

“สามิและหนู คุยกันตั้งแต่ท้องเกือบ 8 เดือน ว่าอยากให้หนูเลี้ยงลูกเองจะดีกว่าไปจ้างเขาเลี้ยง จะได้ประหยัดค่าใช้จ่าย ค่าจ้างเลี้ยงและอีกอย่างหนูก็ไม่ได้ทำอะไร อยู่บ้านเฉยๆ หนูก็เห็นด้วย จ้างเขาเลี้ยงก็ไม่เหมือนกับเราเลี้ยงเอง” หญิงตั้งครรภ์อายุ 14 ปี ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ)

“ไม่ได้ปรึกษากับแฟนเลย เพราะรู้ว่าไม่สามารถตัดสินใจได้ ต้องขึ้นกับพ่อแม่ของหนู พ่อบอกให้หนูเลี้ยงลูกเองจนถึง 6 เดือน หลังจากนั้นพ่อจะเอาไปให้คนแถวบ้านเลี้ยงให้ เพื่อให้หนูเรียน ปวส. ต่อจนจบ” (หญิงตั้งครรภ์ อายุ 19 ปี กำลังศึกษา ปวส.ปี 1)

“หญิงตั้งครรภ์จะเลี้ยงบุตรเอง จนกว่าทารกจะเริ่มช่วยเหลือตนเองได้ จะส่งไปศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งอยู่ไม่ไกลมากนัก เพื่อให้ตนเองทำงานได้” (16 ปี ป.6)

ตารางที่ 11 การวางแผนการดำเนินการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรในระยะหลังคลอด ในเรื่องการจัดการเลี้ยงดูบุตร

การจัดการเลี้ยงดูบุตร	จำนวน (คน) (n = 50)	ร้อยละ
การวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร		
วางแผน	46	92
หญิงตั้งครรภ์	13	26
สามี	3	6
สามีและหญิงตั้งครรภ์	17	34
บิดา- มารดาของหญิงตั้งครรภ์	11	22
บิดา- มารดาของสามี	2	4
ไม่ได้วางแผน/ ยังไม่ได้ตัดสินใจ	4	8

การเลี้ยงดูบุตรของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นและครอบครัว พบว่า ผู้ทำหน้าที่เลี้ยงดูบุตรส่วนใหญ่ คือหญิงตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาคือ มารดาและญาติของหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 1 คนเลี้ยงบุตร คิดเป็นร้อยละ 18 เท่ากัน บิดา – มารดาของสามี คิดเป็นร้อยละ 16 ขกบุตรให้คนอื่น คิดเป็นร้อยละ 6 ยังไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 4 (แสดงในตารางที่ 12) ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“จะเลี้ยงลูกเอง จะเลี้ยงจนกว่าเขาจะโตเข้าโรงเรียนได้ซะก่อน หลังจากนั้นจะรับจ้างก่อสร้างเช่นเดียวกับสามี” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 16 ปี จบ ม.3 ไม่ได้ประกอบอาชีพ)

“แฟนให้หนูเลี้ยงลูกเอง เพราะว่าหนูไม่ได้ทำอะไร” (อายุ 19 ปี จบ ป. 6)

“ผมจะส่งเด็กไปอยู่กับยายของลูกผม ซึ่งอยู่ต่างจังหวัด และก็จะไม่ให้ลูกสาวพูดเรื่องลูก เรื่องมีท้องให้ใครฟังเด็ดขาด และก็จะไม่ให้ลูกติดต่อกับเด็กและยายด้วย” (บิดาของหญิงตั้งครรภ์วัย 43 ปี ได้หย่าร้างกับมารดาของหญิงตั้งครรภ์ตั้งแต่หญิงตั้งครรภ์อายุ 5 ขวบ)

“สามีของหนูไม่เคยพบกันอีกเลย แม่ของหนูตัดสินใจยกลูกของหนูให้เป็นลูกของอา
อาของหนูมีลูกแล้ว มีคนเดียว เป็นคนรักเด็ก พอรู้เรื่องเข้า อาก็เลยมาขอไปเป็นลูกอีกคน” (หญิง
ตั้งครรภ์อายุ 16 ปี กำลังศึกษาอยู่ ม.3)

“หนูได้ยกลูกของหนูให้คนอื่นเลี้ยงแล้วค่ะ เพื่อนๆ ได้ติดต่อญาติอีกที ญาติของเขายัง
ไม่มีลูก เป็นหมัน” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 19 ปี กำลังศึกษาอยู่มหาวิทยาลัย)

ตารางที่ 12 การวางแผนการดำเนินการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรในระยะหลังคลอด ในเรื่อง
การจัดการเลี้ยงดูบุตร

การจัดการเลี้ยงดูบุตร	จำนวน (คน) (n = 50)	ร้อยละ
หญิงตั้งครรภ์วางแผนและตัดสินใจ	18	36
สามีและหญิงตั้งครรภ์วางแผนและตัดสินใจ	1	2
บิดาและมารดาของสามีวางแผนและตัดสินใจ	8	16
มารดาและญาติของหญิงตั้งครรภ์วางแผนและตัดสินใจ	9	18
จ้างคนเลี้ยง	9	18
ยกบุตรให้ญาติหรือคนอื่น	3	6
ยังไม่แน่ใจ	2	4

6. การวางแผนดำเนินการด้านชีวิตครอบครัว

การจัดการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของหญิงตั้งครรภ์
วัยรุ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพจากสามี คิดเป็นร้อยละ 68 ไม่ได้
รับการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพจากสามี คิดเป็นร้อยละ 32 กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการดูแลจากสามี
ส่วนใหญ่จะเป็นการถามความทุกข์ สุข ความผิดปกติต่าง ๆ หรือผลการฝากครรภ์ แสดงอาการ
ห่วงใย เช่น ดูแลป้องกันการเกิดอุบัติเหตุด้วยการพาหญิงตั้งครรภ์เข้าห้องน้ำ การดูแลปฏิบัติ
เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีอาการไม่สบาย เช่น มีอาการปวดหลัง มีอาการตะคริว เป็นต้น ส่วนการแบ่ง
หน้าที่งานในบ้านในระยะตั้งครรภ์ พบว่า หญิงตั้งครรภ์และสามีช่วยกันทำงานบ้าน คิดเป็นร้อยละ
48 สามีรับหน้าที่งานบ้าน คิดเป็นร้อยละ 14 หญิงตั้งครรภ์รับหน้าที่งานบ้านคิดเป็นร้อยละ 10
หญิงตั้งครรภ์และครอบครัวช่วยกันทำงานบ้านคิดเป็นร้อยละ 24 กลุ่มตัวอย่างหญิงตั้งครรภ์ที่
ทำงานบ้านเอง เพราะคิดว่าสามีเหนื่อยหนื่อยจากงานแล้ว เมื่ออยู่กับบ้านควรพักผ่อน และงานบ้าน
ควรเป็นหน้าที่ของตน ซึ่งอยู่บ้านตลอดวันไม่ได้ประกอบอาชีพ แต่เนื่องจากส่วนใหญ่คู่สมรส

หรือหญิงตั้งครรภ์ที่แยกกันอยู่กับสามี เลิกกับสามียังอยู่ร่วมกับครอบครัวเดิม มารดาและญาติพี่น้องของหญิงตั้งครรภ์และของสามีมักให้ความช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระงานบ้านให้แก่หญิงตั้งครรภ์ และคู่สมรส ส่วนการพูดคุยและปรึกษาปัญหาต่าง ๆ พบว่า มีการพูดคุยและปรึกษาเรื่องการมีบุตร และการคุมกำเนิด คิดเป็นร้อยละ 40 ไม่มีการพูดคุยและปรึกษาเรื่องการมีบุตรและการคุมกำเนิด คิดเป็นร้อยละ 60 สาเหตุ คือกลุ่มตัวอย่างและสามียังไม่ได้คิดเรื่องนี้ ซึ่งในจำนวนนี้มีกลุ่มตัวอย่างที่คิดเว้นช่วงการมีบุตร แต่ไม่ได้ปรึกษาสามี จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 แยกกันอยู่กับคู่สมรส เลิกร้างกับคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 22 อยู่ร่วมกับสามีแต่ไม่คิดเรื่องการคุมกำเนิด คิดเป็นร้อยละ 18 (แสดงในตารางที่ 13) ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ผมไม่ค่อยได้ดูแลเขาเรื่องสุขภาพ เพราะว่าผมไม่ค่อยรู้เรื่อง ลูกคนแรกด้วย อีกอย่าง กลับจากทำงานผมก็เหนื่อยแล้ว เห็นเขาแข็งแรงดี ก็เลยไม่ได้ดูแล” (สามีอายุ 21 ปี จบ ม.3 ทำงานรับจ้างก่อสร้าง)

“แฟนหนูเขาคีมากเลยคะ จะคอยถามความทุกข์สุข อาการผิดปกติต่างๆ ไปฝากครรภ์ที่ไร ก็จะถามว่า หมอตรวจแล้วอย่างไรบ้าง จะคอยดูแลเรื่องอุบัติเหตุ เขาจะพาหนูเข้าห้องในตึกกลางคืน ทุกคืนเลยคะ (หญิงตั้งครรภ์ อายุ 16 ปี จบ ม.3)

“แฟนหนูไม่ค่อยได้มาสนใจ ตกเย็นก็จะไปกินเหล้ากับเพื่อนเกือบทุกวัน (หญิงตั้งครรภ์ อายุ 16 ปี)

“ผมเห็นแฟนเป็นตะคริวแล้วสงสาร จะบีบนิ้วให้เขาจนกว่าจะหาย และก็ดูแลให้เขากินนมวันละ 2-3 กล้อง (สามีอายุ 21 ปี จบ ม.3 รับจ้างก่อสร้าง)

“ไม่ได้แบ่งหน้าที่ว่าใครจะทำอะไร แฟนของหนูกว่าจะกลับจากทะเลก็ประมาณตี 4 ตี 5 พอมาถึงก็จะแกะปลา ปู ออกจากอวน กว่าเสร็จงานก็เกือบ 8 โมงเช้า อาบน้ำแล้วก็นอน ตื่นอีกทีก็ 3 โมง 4 โมงเย็น ก็เตรียมของจะออกทะเลในตอนเย็นเกือบๆ ค่ำ แต่หนูก็ไม่ได้ทำงานบ้านเท่าไร วันไหนอยากทำก็ทำ วันไหนไม่อยากทำก็ไม่ทำ ส่วนใหญ่แม่ของแฟนจะมาช่วยอาหารและความสะอาดบ้าน ส่วนตัวหนูก็ออกเที่ยวตามเรื่องตามราวของหนู” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 16 ปี จบ ป.3)

“แฟนของหนูไปส่งของเสร็จก็ตกเย็นพอดี ก็ดื่มเหล้ากับเพื่อนเกือบทุกวัน กลับมาหนูก็เข้านอนแล้ว ไม่เคยช่วยงานบ้าน เพราะเขาคิดว่าเป็นหน้าที่ของหนู ส่วนหนูก็ไม่ค่อยทำความสะอาดห้อง จะทำก็ต่อเมื่อนายจ้างมาดูแลแล้วบอกให้ทำ บอกตามตรงหนูไม่ชอบงานทำความสะอาดเลย เบื่อยิ่งงี้ก็ไมรู้ ไม่ชอบแต่ไหนแต่ไรแล้ว” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 16 ปี จบ ป.6 บิดา-มารดาเสียชีวิต)

“ไม่ได้แบ่งหน้าที่กัน เพราะยังแยกกันอยู่คนละบ้าน ตัวหนูเองไม่เคยทำงานบ้านเลย เพราะยายกับแม่จะช่วยกันทำ เพราะหนูทำที่ไร ยายกับแม่ก็ต้องมาทำใหม่” (หญิงตั้งครรภ์ กำลังเรียน ม.3)

“เมื่อก่อนแฟนหนูไม่เคยช่วยหนูทำงานบ้านเลย ป้าของสามีจะคอยให้แฟนของหนูทำความสะอาดบ้าน และไม่ให้เที่ยวกับเพื่อนเหมือนเมื่อก่อน ในระยะหลังแฟนเขาก็ดีขึ้น ช่วยทำความสะอาดบ้านให้ทุกวัน แต่ก็ยังเที่ยวกับเพื่อนบ้างแต่ก็ดีกว่าเมื่อก่อน” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 17 ปี เรียน ปวช. ปี 3)

“ตามปกติหนูจะทำงานบ้านเอง เพราะหนูเห็นเขาอ่อนเพลียที่ต้องไปทำงานกว่าจะกลับถึงบ้านก็เย็นแล้ว แต่ตอนท้องเขาเป็นห่วงหนูมาก กลัวหนูจะเหนื่อย เพราะหนูต้องเรียนด้วย กลัวจะไม่ไหว แฟนของหนูจะรับหน้าที่งานบ้านทั้งหมด ส่วนอาหารแฟนก็จะซื้อเข้ามาในตอนเย็น หลังจากเลิกงานทุกวัน” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 19 ปี เรียน ปวช. ปี 3)

“แฟนของหนูเขาทำงานอยู่กับพ่อของหนู ทั้งวันก็ไม่มีเวลาที่จะทำงานบ้าน อีกอย่างหนึ่งหนูก็ไม่ได้ทำงานบ้านเลย เพราะอาสะกัและคนงานในบ้านเขาก็ทำให้หนูกับแฟนแล้วด้วย” (หญิงตั้งครรภ์และอายุ 16 ปี ปวช.ปี 1)

“แฟนของหนูไม่เคยช่วยงานบ้านเลย ให้เงินหนูใช้แค่ 1,000 บาท ไม่เคยถามว่าพอใช้มั้ย แม่ของหนูบอกกับหนูว่า แฟนของหนูนิสัยยังเด็กอยู่” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 17 ปี)

“สามีบอกว่าจะให้ทำมันเลย แต่คนไม่ทำ เมื่อชักชวนคุณแม่กำเนิด หญิงตั้งครรภ์ จะขอไปคุณแม่กำเนิดที่บ้าน หญิงตั้งครรภ์เองบอกว่าไม่ยอมมีบุตรอีกไปไหนไม่สะดวกนั่งเล่นไฟล้ามาก แต่ยังไม่อยากลูกกำเนิดอะไรตอนนี้” (19 ปี ป.6)

“ไม่ได้วางแผนร่วมกับสามี เพียงแต่คิดคนเดียวว่า จะคุณแม่กำเนิดด้วยการฉีดยาคุม แต่ไม่ให้มารดารู้ เพราะมารดาบอกว่าไม่ต้องฉีดยาคุม เพราะให้เลิกกับสามีแล้วก็ไม่ต้องคุณแม่กำเนิดตนเองรู้ดีว่า สามีอาจจะมาหาในวันที่มารดาและพี่สาวไม่อยู่ อาจตั้งครรภ์ได้อีกยังไม่คิดตั้งครรภ์ในช่วงที่ยังเรียนไม่จบ” (14 ปี กำลังศึกษาระดับมัธยม 2 (เทอม 2))

“สามี หญิงตั้งครรภ์ไม่ได้พูดถึงหรือวางแผนว่าจะมีบุตรคนต่อไปเมื่อใด แต่ตัวหญิงตั้งครรภ์คิดว่าถ้ามีบุตรอีกคงเลี้ยงไม่ไหว ยังไม่ได้คิดเรื่องการคุณแม่กำเนิด” (16 ปี จบ ม.3)

“สามีบอกให้คุณแม่กำเนิดหลังจากคลอดบุตร ยังไม่ยอมมีบุตรในช่วงนี้ แต่จะมีอีกเมื่อไรยังไม่บอกไม่ได้” (16 ปี ม.3)

“จะเว้นระยะของการมีบุตร 5 ปี ในระหว่างนี้จะรับประทานยาคุมกำเนิด” (16 ปี ม.3)

“รอจนกว่าหญิงตั้งครรภ์มีงานทำ หรือเรียนจบปริญญาตรีแล้ว ในช่วงนี้จะรับประทานยาคุมกำเนิด” (17 ปี ม.5 (เทอม 2))

“ไม่ได้คิดเรื่องการมีบุตรคนต่อไป จำนวนบุตร ไม่เคยวางแผนการใช้วิธีคุมกำเนิด แต่มารดาแนะนำให้ฉีดยาคุม ส่วนสามีบอกว่าฉีดยาคุมไม่ดี ทำให้มดลูกแห้งห้ามฉีดเด็ดขาด หญิงตั้งครรภ์จึงไม่รู้จะตัดสินใจอะไรดี แต่ก็ไม่อยากมีลูกอีกแล้ว” (17 ปี จบ ม. 3)

“จะคุมกำเนิดไว้ก่อน นานเท่าไรยังไม่ทราบแต่จะให้มีความพร้อมทางด้านฐานะการเงิน การงานของตนเองเสียก่อนจึงจะมีอีก 1 คน” (17 ปี ป.6)

“ยังไม่คิดเรื่องมีบุตรจะรอเรียนจบปริญญาตรี มีงานทำที่มีรายได้มากกว่านี้ยังไม่ได้คิดเลยว่าจะคุมกำเนิดอย่างไรดี ยังไม่อยากมีลูกในตอนนี้” (19 ปี กำลังศึกษาระดับมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเปิด))

ตารางที่ 13 การวางแผนดำเนินการด้านชีวิตครอบครัว ในเรื่องการปรับตัวระหว่างคู่สมรส

การวางแผนดำเนินการด้านชีวิตครอบครัว ในเรื่องการปรับตัวระหว่างคู่สมรส จำนวน 50 คน ร้อยละ		
การได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพจากสามี		
ได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพจากสามี	34	68
ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพจากสามี	16	32
การแบ่งหน้าที่งานในบ้านในระยะตั้งครรภ์		
หญิงตั้งครรภ์และสามีช่วยกันทำงานบ้าน	24	48
หญิงตั้งครรภ์ทำงานบ้าน	5	10
สามีของหญิงตั้งครรภ์ทำงานบ้าน	7	14
หญิงตั้งครรภ์และครอบครัวช่วยกัน	12	24
การพูดคุยและปรึกษาปัญหาต่าง ๆ เช่น เรื่องการมีบุตร การคุมกำเนิดฯ		
มีการพูดคุยและปรึกษา	20	40
ไม่มีการพูดคุยและปรึกษา	30	60

7. การตัดสินใจวางแผนและดำเนินการด้านการศึกษา

การจัดการด้านการเรียนของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในระดับมัธยมศึกษา พบว่า บิดา-มารดา จะดำเนินการติดต่อกับอาชีพของสถานศึกษาเพื่อไม่ให้บุตรต้องถูกไล่ออกด้วยการหยุดพัก การศึกษาทันที ร้อยละ 50 ขออนุญาตให้บุตรศึกษาต่อจนจบภาคการศึกษา ร้อยละ 37.5 และลาออกจากสถานศึกษา เพราะกลัวบุตรจะอายเพื่อน ร้อยละ 12.5 ส่วนการวางแผนการศึกษาต่อ พบว่า บิดา-มารดาจะวางแผนให้บุตรได้เรียนต่อในชั้นที่สูงขึ้น ร้อยละ 87.5 และไม่ได้วางแผน

เพราะฐานะครอบครัวไม่ดีและไม่มีผู้เลี้ยงบุตรให้ ร้อยละ 12.3 (แสดงในตารางที่ 14) ดังตัวอย่าง
คำให้สัมภาษณ์

“ไม่มีเงินที่จะไปทำแท้ง ไม่กล้าบอกใคร เก็บเป็นความลับ จนกระทั่งท้องใหญ่มาก แม่
มาเห็นเข้า บอกไม่ให้ไปโรงเรียน จะอาบเขา หนูไม่ได้ทำเรื่องลา หรือขอหยุดพักการเรียน คง
ไม่ได้เรียนต่อแล้ว เพราะไม่มีคนเลี้ยงลูกให้ต้องเลี้ยงเอง เพราะแม่ของหนูต้องทำงาน” (หญิง
ตั้งครรภ์อายุ 14 ปี เรียน ม.2)

“พอกลับหนูถูกไล่ออกจากโรงเรียน พ่อจึงไปหาอาจารย์ประจำชั้นติดต่อเรื่องของหนู
ขอหยุดพักการเรียนชั่วคราว และจะให้หนูกลับไปเรียน ให้จบ ม.6 พ่อให้ย้ายโรงเรียน” (หญิง
ตั้งครรภ์ อายุ 17 ปี เรียน ม.2)

“พ่อช่วยหนู พ่อไปพบอาจารย์ขอให้หนูสอบปลายภาคซึ่งเหลือไม่กี่วันแล้ว หนูจะได้
ไม่อาบเพื่อนที่ถูกไล่ออก เมื่อคลอดลูกแล้วให้หนูย้ายโรงเรียนไปเรียน ม.4 ใหม่” (หญิงตั้งครรภ์
อายุ 15 ปี พังเรียนจบ ม.3)

“มารดาให้หญิงตั้งครรภ์เลี้ยงบุตรเอง เนื่องจากราคาต้องทำงานรับจ้างเป็นแม่บ้านของ
บริษัท ส่วนพี่สาวก็ต้องเรียนหนังสือ ส่วนเรื่องเรียนหญิงตั้งครรภ์บอกว่าได้ลาออกจากโรงเรียน
แล้ว”

“เคยปรึกษากับเรื่องเรียน กศน. อยากจะเรียนให้จบ ม.6 แต่ก็ไม่รู้จะไปเรียนเมื่อไรดี ยัง
ไม่แน่ใจว่าจะได้เรียนหรือไม่ ในระยะลาคลอดสามีได้ออกจากงานที่ทำอยู่เพราะโรงงานย้ายไป
อยู่อำเภออื่น สามีจะขายน้ำแข็งทดแทนหญิงตั้งครรภ์ในช่วงลาคลอด ในกรกฎาคม สามีจะไปบวช 1
พรรษา เมื่อลาสิกขาแล้วจะทำพิธีขอมาบิดา มารดาของหญิงตั้งครรภ์ เมื่อจบ ม.6 แล้ว ทั้งคู่จะหา
งานโรงงานทำด้วยกัน”

“ร่วมกันวางแผน ที่จะจ้างคนจ้างห้องเลี้ยงให้ ซึ่งคิดค่าจ้างเดือนละ 2,000 บาท หญิง
ตั้งครรภ์กังวลกลัวว่าเงินจะไม่พอใช้ แต่จะลาออกก็กลัวว่าจะกลับไปทำงานอีกไม่ได้เพราะอาจหา
งานยากเนื่องจากความรู้ของตนเองน้อย เรื่องการศึกษาคิดว่าตน และสามีไม่มีโอกาสเรียนต่อ
แน่นอน”

ส่วนการจัดการด้านการเรียนของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในระดับปวช./ปวส. จะเป็น
ผู้ดำเนินการติดต่อกับอาจารย์ของสถานศึกษาเพื่อขอหยุดพักการศึกษาทันที หรือศึกษาต่อจนจบ
เทอมด้วยตนเอง มีการวางแผนศึกษาต่อ แต่ส่วนใหญ่จะเปลี่ยนจากการเรียนในเวลาปกติเป็นวันหยุด
แทนเพื่อประกอบอาชีพ และมีรายได้สำหรับเลี้ยงบุตรและการศึกษาของตนเอง บิดา-มารดาของ
หญิงตั้งครรภ์กลุ่มนี้ ส่วนใหญ่ไม่ให้ความช่วยเหลือเรื่องเงินทอง เพราะเห็นว่าสามารถประกอบ
อาชีพเองได้ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“ที่โรงเรียนมีคนท้องหลายคน อาจารย์ไม่ว่า ถ้าเรียนไหวก็เรียนไป ถ้าเรียนไม่ไหวก็มาทำเรื่องหยุดพักการศึกษา หนูไหว ไม่มีอาการแพ้ เรียนจบเทอม” (หญิงตั้งครรภ์อายุ 17 ปี ปวช. ปี 1)

“วางแผนเมื่อบุตรเข้าเรียนแล้ว (ชั้นอนุบาล) หญิงตั้งครรภ์จะเรียนต่อ ปวช. ด้านบัญชี แต่ก็ไม่แน่ใจว่าจะได้เรียนต่อหรือเปล่า เพราะมารดาไม่ค่อยมีเงิน แต่ก็อาจรับจ้างทำงานและเรียนต่อในวันอาทิตย์ เมื่อจบแล้วจะได้มีอาชีพที่มั่นคง สบายขึ้นส่งเสียบุตรให้เรียนได้ดีขึ้น”

“วางแผน หญิงตั้งครรภ์จะเลี้ยงเอง ยกเว้นวันอาทิตย์ช่วงกลางวันจะให้พี่ของสามีเลี้ยงให้ เพราะคนจะไปเรียนหนังสือ ระดับปวส. (ซึ่งมีเปิดให้เรียนวันอาทิตย์) เลือกเรียนแบบนี้จะได้มีเวลาเลี้ยงบุตรได้มากขึ้น”

“สามีวางแผนให้มารดาของสามีซึ่งอยู่ จ.ชัยภูมิเลี้ยง เมื่อถามว่าเลี้ยงนานแค่ไหน ก็ตอบว่ายังไม่ได้คิดเลย จึงถามต่ออีกว่า มารดาอายุ 60 ปีแข็งแรง มีโรคประจำตัวอะไรไหม จะเลี้ยงไหม หญิงตั้งครรภ์มีท่าทีลังเลไม่แน่ใจ บอกว่าอาจหาจ้างตามห้องแถวที่ตนพักหลังจากออกจากโรงพยาบาล เพราะสามีก็ยังไม่ได้ปรึกษาพูดคุยกับมารดาไม่ได้เยี่ยมมารดามา 2-3 ปีแล้ว ไม่แน่ใจว่ามารดาจะเลี้ยงให้หรือเปล่า ตอนนี้อยู่ไม่ได้คิด ยังมีเวลา 3 เดือนช่วงลาคลอด ที่จะคิด ตัดสินใจ”

“ได้ขอพักการเรียนเทอม 2 ของปี 1 ไว้ และจะกลับมาศึกษาต่อ เทอม 2 ปี 1 ในเดือนพฤศจิกายน 2550 อย่างน้อยๆ ก็คิดว่าเรียนให้จบ ปวช. ส่วนปวส. ถ้าเป็นไปได้ก็อยากจบ ปวส. แล้วค่อยหาหนทางทำ”

“จะประกอบอาชีพรับจ้างบริษัทหลังจากจ้างคนเลี้ยงบุตรได้แล้ว จะทำงาน พยายามเก็บเงินเพื่อไว้เป็นทุนการศึกษาของบุตร และถ้าเป็นไปได้ทั้งหญิงตั้งครรภ์ สามีอยากเรียนต่อระดับปวส. ซึ่งมีเปิดเรียนในวันอาทิตย์แค่นี้ก็พอใจแล้ว ในระดับปริญญาตรีนั้นคงไม่มีโอกาส เก็บเงินให้ลูกเรียนดีกว่า”

ส่วนการจัดการด้านการเรียนของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในระดับปริญญาตรี จะเป็นผู้ดำเนินการติดต่อกับอาจารย์ของสถานศึกษาเพื่อขอหยุดพักการศึกษาทันที หรือศึกษาต่อจนจบเทอมด้วยตนเอง มีการวางแผนศึกษาต่อ แต่ส่วนใหญ่จะเปลี่ยนจากการเรียนในเวลาปกติเป็นวันหยุดแทนเพื่อประกอบอาชีพ และมีรายได้สำหรับเลี้ยงดูบุตรและการศึกษาของตนเอง บิดา-มารดาของหญิงตั้งครรภ์กลุ่มนี้ ส่วนใหญ่ไม่ให้ความช่วยเหลือเรื่องเงินทอง เพราะเห็นว่าสามารถประกอบอาชีพเองได้ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“จะเรียนต่อให้จบปริญญาตรี จะได้ทำงานไม่ต้องพึ่งพาบิดาอีกต่อไปแต่จะประกอบอาชีพอะไรยังตัดสินใจไม่ได้ เมื่อถึงเวลาคงตัดสินใจได้เองเมื่อมีรายได้จะเอาบุตรมาเลี้ยงเอง สงสารบุตรมาก”

ตารางที่ 14 การจัดการด้านการเรียนเมื่อทราบที่ตั้งครรภ์

การจัดการด้านการเรียน เมื่อทราบที่ตั้งครรภ์	มัธยมศึกษา		ปวช./ปวส.		ปริญญาตรี	
	จำนวน 8 คน	ร้อยละ	จำนวน 9 คน	ร้อยละ	จำนวน 2 คน	ร้อยละ
การจัดการด้านการเรียน						
ขอหยุดพักการศึกษาทันที	4	50	5	55.55	1	50
ศึกษาต่อจนจบเทอม	3	37.5	4	44.44	1	50
ลาออกจากสถานศึกษา	1	12.5	-	-	-	-
การวางแผนศึกษาต่อ						
วางแผน	7	87.5	6	66.66	2	100
ไม่วางแผน	1	12.5	3	33.33	-	-

8. การตัดสินใจวางแผนดำเนินการด้านการประกอบอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงตั้งครรภ์ที่ประกอบอาชีพแล้ว มีจำนวน 16 ราย และตั้งครรภ์ในขณะที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 34 ราย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กำลังศึกษาอยู่ คือ 17 ราย และไม่ได้กำลังศึกษา คือ 17 ราย (แสดงในตารางที่ 15)

แสดงให้เห็นการจัดการด้านการประกอบอาชีพในระยะตั้งครรภ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพ จำนวน 16 ราย มีการจัดการด้านการประกอบอาชีพในระยะตั้งครรภ์ พบว่าส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพตามเดิม คิดเป็นร้อยละ 81.25 สามีกลัวว่าการทำงานจะมีผลกระทบต่อครรภ์ จึงให้กลุ่มตัวอย่างหยุดพักงานชั่วคราว หรือลาออกจากงาน คิดเป็นร้อยละ 18.75 หญิงตั้งครรภ์ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ มีการวางแผนประกอบอาชีพหลังคลอด ดังนี้ ประกอบอาชีพหลังระยะพักฟื้นคลอด ประกอบอาชีพหลังจากบุตรโตพอที่จะเข้าเรียน ยังไม่คิดที่จะประกอบอาชีพ และยังไม่ได้วางแผนเรื่องการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 52.94, 23.53, 17.64 และ 5.89 ตามลำดับ

หญิงตั้งครรภ์ที่ประกอบอาชีพแล้ว จะมีการประกอบอาชีพหลังระยะพักฟื้นหลังคลอด คิดเป็นร้อยละ 68.75 จะประกอบอาชีพหลังจากบุตรโตพอที่จะเข้าเรียนหรือเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คิดเป็นร้อยละ 23.53 นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่วางแผนประกอบอาชีพหลังจากพักฟื้นคลอด จะมีการจัดการเตรียมผู้ดูแลไว้เรียบร้อยแล้วตั้งแต่ในระยะตั้งครรภ์ ซึ่งอาจอ้างหญิงที่พักอาศัยอยู่ใกล้ๆ กัน ไม่ได้ประกอบอาชีพเพราะต้องเลี้ยงดูบุตรของตนเอง หรือมีบิดา-มารดา ญาติของหญิงตั้งครรภ์ และของสามี ช่วยดูแลเลี้ยงบุตรให้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่วางแผนประกอบอาชีพหลังบุตรเข้าเรียนอนุบาลหรือเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นเพราะไม่สามารถหาคนเลี้ยงดูบุตรได้

กลุ่มตัวอย่างที่วางแผนไม่ประกอบอาชีพหลังคลอด เพราะยังต้องการมีอิสระในการดำรงชีวิต มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ชอบให้ใครมาก้าวล่วงในชีวิตของตนเอง และมองว่าการทำงานทำให้ขาดอิสระ และลำบาก

ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“เคยปรึกษากับเรื่องเรียน กศน. อยากจะเรียนให้จบ ม.6 แต่ก็ไม่รู้จะไปเรียนเมื่อไรดี ยังไม่แน่ใจว่าจะได้เรียนหรือไม่ ในระยะลาคลอดสามีได้ออกจากงานที่ทำอยู่เพราะโรงงานย้ายไปอยู่อำเภออื่น สามีจะขายน้ำแข็งทดแทนหญิงตั้งครรภ์ในช่วงลาคลอด ในกรกฎาคม สามีจะไปขอพรหม เมื่อลาสิกขาแล้วจะทำพิธีขอขมาบิดา มารดาของหญิงตั้งครรภ์ เมื่อจบ ม.6 แล้ว ทั้งคู่จะหางานโรงงานทำด้วยกัน”

“ไม่เคยคิดถึงเรื่องการศึกษาต่อเพราะไม่ชอบเรียนหนังสือ หลังคลอดจะเลี้ยงบุตรต่อไปจนถึง 6 เดือน จะสมัครทำงานที่โรงงานใกล้บ้าน ส่วนบุตรให้มารดาของสามีเลี้ยงให้ คิดว่าจะให้ค่าตอบแทนการเลี้ยงบุตรบ้างแต่คงไม่มาก”

“หลังคลอดบุตร 6 เดือน จะหางานทำเป็นงานโรงงาน เพื่อได้มีเงินเก็บบ้าง ทั้งสามี หญิงตั้งครรภ์ อยากเรียนต่อแต่ไม่มีโอกาส ก็ขอเก็บเงินให้ลูกได้เรียนให้สูงกว่าตน

“จะเรียนให้จบ ม.3 หลังจากนั้นจะเรียนต่อสายอาชีพ ด้านการบัญชี ในระดับปวช. ปวส. เพื่อหารายได้เป็นของตนเอง เพราะรู้สึกละอายใจที่ทำให้ บิดา มารดาอับอายญาติพี่น้อง ที่สำคัญเมื่อมีบุตรแล้ว ควรรับผิดชอบการเงินถึงตนเอง ส่วนสามีซึ่งมาเยี่ยมมารดาแล้วคลอดในขณะที่บิดา มารดาของหญิงตั้งครรภ์ไม่อยู่ บอกว่า จะเรียนต่อจนจบปริญญาตรี ทำงาน และก็จะแต่งงานกับแฟน (หญิงตั้งครรภ์) ครอบครัวของสามีก็บอกสามีให้เลิกกันเพราะถ้าไม่เลิกอาจตั้งครรภ์ได้อีก เกิดปัญหาได้อีก”

“เมื่อบุตร ไปศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก็จะทำงานกับนายจ้างเหมือนเดิม จะได้มีรายได้เพิ่ม”

“จะเรียน ม.4 ในเดือน พฤษภาคม 50 นี้ อยากเรียนให้จบปริญญาตรีจะได้ทำงานหาเลี้ยงตนเอง”

“ทารกอายุ 1 ปี จะรับจ้างก่อสร้างร่วมกับสามี เพื่อหารายได้เพิ่ม และให้มารดาออกจากงานมาดูแลบุตรของตน”

“จะช่วยสามีรับจ้างก่อสร้างเพื่อลูกเรียนแล้ว

“จะประกอบอาชีพรับจ้างบริษัทหลังจากจ้างคนเลี้ยงบุตรได้แล้ว จะทำงาน พยายามเก็บเงินเพื่อไว้เป็นทุนการศึกษาของบุตร และถ้าเป็นไปได้ทั้งหญิงตั้งครรภ์ สามีอยากเรียนต่อระดับปวส. ซึ่งมีเปิดเรียนในวันอาทิตย์แก่นี้ก็พอใจแล้ว ในระดับปริญญาตรีนั้นคงไม่มีโอกาส เก็บเงินให้ลูกเรียนดีกว่า”

“หลังคลอด แข็งแรงดีแล้วจะอยู่ช่วยนายจ้างทำร้านอาหารต่อไป

“จะเรียนต่อให้จบปริญญาตรี จะได้ทำงานไม่ต้องพึ่งพาคิดอีกต่อไปแต่จะประกอบอาชีพอะไรยังตัดสินใจไม่ได้ เมื่อถึงเวลาคงตัดสินใจได้เองเมื่อมีรายได้จะเอาบุตรมาเลี้ยงเอง สงสารบุตรมาก”

“วางแผนเมื่อบุตรเข้าเรียนแล้ว (ชั้นอนุบาล) หญิงตั้งครรภ์จะเรียนต่อ ปวช. ด้านบัญชี แต่ก็ไม่แน่ใจว่าจะได้เรียนต่อหรือเปล่า เพราะมารดาก็ไม่ค่อยมีเงิน แต่ก็อาจรับจ้างทำงานและเรียนต่อในวันอาทิตย์ เมื่อจบแล้วจะได้มีอาชีพที่มั่นคง สบายขึ้นส่งเสียบุตรให้เรียนได้ดีขึ้น”

“จะเรียนให้จบ ม.6 และจะเรียนต่อให้จบปริญญาตรี และจะทำงานเพื่อสร้างครอบครัว และจะอยู่ดูแลบุตรเมื่อมีเวลาว่าง บิดา มารดาของสามี และสามีและบิดาของตนอยากให้ตนเรียนจนจบปริญญาตรีให้จะช่วยดูแลบุตรให้ไม่ต้องเป็นห่วง”

“ไม่ได้คิดเรื่องการเรียน การประกอบอาชีพ ไม่อยากทำอะไร”

ตารางที่ 15 การตัดสินใจวางแผนดำเนินการด้านการประกอบอาชีพ

การจัดการด้านการประกอบอาชีพ	หญิงตั้งครรภ์ยังไม่ประกอบอาชีพ/ ไม่ได้ศึกษา		หญิงตั้งครรภ์ที่ประกอบอาชีพ	
	จำนวน 17 คน	ร้อยละ	จำนวน 16 คน	ร้อยละ
การจัดการด้านการประกอบอาชีพ				
ในระยะตั้งครรภ์				
หยุดพักงานชั่วคราว	-	-	1	6.25
ลาออกจากงาน	-	-	2	12.5
ประกอบอาชีพตามเดิม			11	68.75
ประกอบอาชีพและเรียนหนังสือ			2	12.5
ไม่ประกอบอาชีพ	3	17.64	-	-
ประกอบอาชีพหลังพักฟื้นคลอด	9	52.94	11	68.75
ประกอบอาชีพหลังจากบุตรเข้าเรียนอนุบาล/ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4	23.53	5	31.25
ไม่วางแผน	1	5.89	-	-